

МОДЕЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

У статті розглянуто питання організації адміністративного управління розвитком інтегрованих підприємницьких структур на основі використання моделі «дерево розвитку». Систематизовано основні та забезпечувальні процеси розвитку інтегрованих підприємницьких структур як об'єкти адміністративного управління. Розглянуто причинно-наслідковий зв'язок між станом адміністративного управління й забезпечувальними процесами, які адмініструють.

In the article the questions of organization of administrative management development of the integrated enterprise structures are considered on the basis of the use of model of "tree of development". The basic and providing processes of development of the integrated enterprise structures as objects of administrative management are systematized. Reason-investigated connection is considered between the state of administrative management and providing processes that is administered.

Ключові слова: адміністративне управління, розвиток, інтегровані підприємницькі структури, моделювання, «дерево розвитку», система, процеси, структура, зміни, ефективність.

Постановка проблеми. Забезпечення високого рівня адміністративного управління всіх процесів і робіт, які визначають розвиток інтегрованої підприємницької структури є однією з важливих завдань менеджменту. Від того наскільки успішно будуть вирішуватися завдання адміністрування, багато в чому залежить впровадження й освоєння інновацій у діяльність підприємств, здійснення їх розвитку. Це повною мірою відноситься до інтегрованих підприємницьких структур (ІПС). Саме масштаб і важливість діяльності таких структур робить особливо критичною будь-яку неточність або нераціональність у здійсненні управлінських дій у цілому й адміністративних у тому числі. Для забезпечення високого рівня адміністративного управління необхідне досить детерміноване виділення об'єктів адміністрування, їх особливостей і зон дії. Це можливо при використанні спеціальних моделей, які досить наочно ілюструють процеси, що моделюють. Цим визначається актуальність і важливість розглянутої проблеми.

Аналіз наукових досліджень. Вивченню проблем управління розвитком підприємств, їх об'єднань у цілому, а також застосування різних видів моделей для вирішення окремих управлінських завдань досить докладно вивчено в ряді робіт, які присвячено інноваційному менеджменту, моделюванню управлінських процесів. В першу чергу слід вказати роботи В.М. Гончарова, Г.І. Дібніса та інші [2–4]. У цих роботах вирішено багато методологічних і теоретичних питань, пов'язаних з управлінням розвитком підприємств, моделювання процесів розвитку з використанням різних методів та підходів. Однак, застосування методів моделювання на основі методу аналогій, особливо стосовно проблем адміністративного управління, вивчено недостатньо та потребує додаткового дослідження.

Мета статті. Метою статті є вивчення можливості й доцільності використання спеціальних моделей на основі методу аналогій при удосконаленні окремих видів управлінської діяльності на прикладі інтегрованих підприємницьких структур.

Виклад основного матеріалу. Розвиток інтегрованої підприємницької структури (ІПС) є процесом кількісних і якісних змін, що дозволяє зміцнювати свої позиції й освоювати нові сфери діяльності. Кількісні зміни проявляються в кількості маси ресурсів, що використовуються. Якісні зміни відображають придбання нових властивостей або зміна статусу у тих сферах, в яких діють ІПС або його окремі підрозділи. Всі ці зміни вимагають проведення певних робіт, здійснення процесів внесення змін у діяльність ІПС.

Забезпечення досягнення цілей, що задаються, і дотримання встановлюваних вимог можливо тільки на основі організації високого рівня адміністрування цих процесів і робіт. Для організації адміністрування на високому рівні необхідно виділити досить чітко ті процеси, які відбуваються усередині ІПС при їхньому розвитку або на початку процесів, що викликають цей розвиток. Виділити й систематизувати об'єкти адміністрування можливо на основі використання спеціальних методів і інструментів моделювання спостережуваних процесів. Використання вдалої моделі дозволяє наочно ілюструвати й спостерігати процеси, що відбуваються, в об'єкті, який розвивається.

У ряді робіт процес розвитку ілюструється за допомогою «дерева розвитку» [1, 6]. Розглянемо розвиток ІПС із аналогічних позицій.

«Дерево розвитку» включає три складові:

1. Коренева система.
2. Стовур.
3. Крона.

Перша складова – «коренева система» – це сукупність ресурсно-факторних впливів, які є передумовою розвитку можливостей, що формуються. При цьому до можливостей варто віднести, як наявність або доступ до необхідних ресурсів, так і допуск до різних сфер діяльності, як в рамках державного, так і недержавного регулювання. Наявність таких можливостей або їхній недолік визначає перспективи розвитку або обмеження розвитку ІПС.

Друга складова – «ствол» – це основна, центральна структура ІПС, що визначає його стратегію, ідеологію функціонування, розвиток а також контроль за основними активами ІПС. В якості такої центральної структури може бути як вершина холдингу, так і основні великі виробничі підрозділи. З огляду на ризики, з якими зіштовхуються виробничі підрозділи, найчастіше в якості центральної структури використовують спеціально створені підрозділи, які контролюють права власності на активи, визначають стратегічні цілі, кадрову структуру менеджменту, але при цьому самі займаються комерційно-господарською діяльністю мінімально.

Масштаб таких структур, обсяг задач, що вирішується міняється залежно від розвитку ІПС. Якщо розвиток іде по висхідній лінії, то маса керованих ресурсів і задач, що вирішується збільшується, міняючи її кількісні параметри, але мало міняючи її якісні характеристики.

Основне завдання даної структури є оптимізація ресурсів, що використовується на основі розробки інтегрованої стратегії розвитку й функціонування всієї ІПС, забезпечення збереження наявних активів і створення умов для якісних і кількісних змін у діяльності ІПС на різних ринках.

Третя складова «дерева розвитку ІПС» - «крона» - це сукупність підприємств і підрозділів, що реалізують різні напрями в діяльності ІПС. При цьому, по кожному напрямку існує своя локальна центральна структура, що управляє й розвиває бізнес по певному напрямку. Залежно від рівня інтеграції й диверсифікації підприємницької діяльності залежатиме розгалуженість «крони», при цьому саме в розвитку «крони» проявляється вплив ресурсних і не ресурсних факторів, з якими зіштовхується «коренева система» «дерева розвитку ІПС».

По суті, підхід «дерево розвитку» відображає моделювання розвитку інтегрованої підприємницької структури на основі біологічної моделі росту. Такий підхід виправдовується загальносистемними принципами розвитку систем, які властиві, як біологічним, так і соціально-економічним системам [1, 6].

Специфіка процесів розвитку ІПС безумовно присутня, але для розуміння процесів, які відбуваються і прив'язці до них системи управління, у тому числі й адміністративного управління, такий підхід зручний, тому що дозволяє структурувати завдання, що вирішуються при адмініструванні процесів із чітким розумінням робіт, що виконуються та змін, що відбуваються.

Крім того, це дозволяє проводити причинно-наслідковий аналіз взаємодії факторів, що визначають розвиток результатів. Аналогом такого аналізу є Програма "KonSi - Fishbone-Ishikawa Diagram" яка знаходить своє застосування в різних сферах діяльності. Особливо популярне застосування діаграми Ісікави (діаграми Ішикави – Риб'яча кістка) у системах управління якістю для виділення причин, які обумовили зниження якості послуг або продукту. Діаграма Ісікави застосовується для підвищення конкурентоспроможності надаваних послуг і вироблених продуктів, широко застосовується в стратегічному плануванні для виділення ключових факторів успіху.

Між управлінням якістю й адміністративним управлінням розвитком ІПС можна провести певну аналогію, оскільки і в тому, й у іншому випадку здійснюється поточний оперативний постійний вплив на процеси, що відбуваються, з метою забезпечення досягнення очікуваного результату від одержаного продукту. При управлінні якістю це характеристики продукту, при адміністративному управлінні розвитком - це характеристики результатів розвитку. Тому запропонований підхід може бути основою структурування процесів розвитку ІПС і забезпечення необхідного рівня гармонійності, як розвитку інтегрованої підприємницької структури, так і функціонування підрозділів, її утворюючих. Це означає, що ми забезпечуємо гармонійність функціонування ІПС на основі впливу на первинні фактори, що визначають можливість досягти певного рівня гармонійності.

Розглянемо забезпечуючи процеси, в «дереві розвитку» більш докладно й детально. Ці процеси становлять «кореневу систему» дерева розвитку ІПС.

«Коренева система» дерева розвитку ІПС взаємодіє із середовищем, у якому функціонує й розвивається дана структура. Під середовищем розуміється класичний підхід, який включає зовнішнє й внутрішнє середовище, з усіма її елементами. Саме структура як зовнішнього, так і внутрішнього середовища формує об'єкти взаємодії, які визначають ресурсні та не ресурсні джерела розвитку ІПС. Структуризація цієї взаємодії дозволяє структурувати і об'єкти адміністративного управління.

В якості напрямів й каналів взаємодії «кореневої системи» із середовищем можна виділити наступні:

1. Взаємодія з органами державного управління.
2. Взаємодія зі структурами, що підтримують і забезпечують розвиток ІПС.
3. Взаємодія зі структурами, що конкурують на ринку.
4. Взаємодія із джерелами фінансових ресурсів.
5. Можливості й канали залучення матеріальних ресурсів у процес розвитку ІПС.
6. Використання й підбір необхідного обладнання, виробничих фондів.
7. Забезпечення конкурентоспроможності виробленої продукції.
8. Залучення необхідних інноваційно-інформаційних ресурсів.
9. Джерела задоволення потреб у трудових ресурсах.
10. Канали одержання необхідних знань.

Відповідно елементами зовнішнього середовища, взаємодія з якими дозволяє здійснювати розвиток ПС, є органи прямого й непрямого державного управління; органи недержавної підтримки й взаємодії з ПС; елементи ринкової інфраструктури; суб'єкти, що господарюють та формують структуру ринку й конкурентну ситуацію на ринку; фінансові інститути; суб'єкти, що господарюють та формують структуру ресурсного ринку й конкурентну ситуацію на ринку; суб'єкти, що господарюють та формують структуру ринку обладнання й виробничих фондів і конкурентну ситуацію на ринку; стан ринку праці і трудових ресурсів на ньому; наявність інформації та можливість одержання необхідної інформації; можливість доступу до необхідних знань.

Структурними елементами внутрішнього середовища, які визначають передумови розвитку ПС, є такі її характеристики, як достатність персоналу по кількісних та якісних параметрах; наявність виробничих площ; забезпеченість ресурсами та резервами ресурсів; інноваційні заділи й інноваційний потенціал підрозділів ПС; імідж інтегрованої підприємницької структури та її інвестиційна привабливість; технічний рівень обладнання й технологій, що використовуються; організаційна культура й працездатність управлінської команди та інші.

Структурні елементи зовнішнього й внутрішнього середовища визначають зв'язки та взаємодії цих елементів з каналами, що забезпечують розвиток ПС. Саме процес взаємодії структурних елементів середовища з каналами забезпечення розвитку ПС є основним об'єктом адміністрування. Результати адміністративного управління визначають гармонійність розвитку й функціонування усіх елементів ПС в процесі розвитку, а також погодженість дій виконавців, що реалізують ці процеси.

Висновки. Таким чином, використання моделі «дерево розвитку» та його елементів, дозволяє наочно представити процеси розвитку, що відбуваються всередині інтегрованої підприємницької структури. На підставі цього визначаються об'єкти адміністрування з чітко позначеними цілями й завданнями, а також сферою відповідальності. Це є основою для організації адміністративного управління процесами змін при розвитку ПС на досить високому рівні, що є основою їх успішності й ефективності.

Література

1. Гончарук В. А. Развитие предприятия / Гончарук В. А. – М. : Дело, 2000. – 208 с.
2. Дібніс Г. І. Теорія і практика ділового адміністрування : навч. посібник / [Дібніс Г. І., Ромахова О. О., Держак Н. О., Шаріпова О. С. та ін.]. – Луганськ : Ноулджд, 2009. – 488 с.
3. Мельничук А. П. Деловое администрирование / Мельничук А. П. – М. : ЭКМОС, 1998. – 198 с.
4. Райченко А. В. Административный менеджмент / А. В. Райченко. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 416 с.
5. Шаріпова О. С. Об'єкти адміністративного управління гармонізацією процесів функціонування інтегрованих підприємницьких структур / О. С. Шаріпова // Управління проектами та розвиток виробництва : збірник наукових праць. – 2010. – № 2 (34).
6. Янчевский В. Г. Основы менеджмента : [учеб. пособие] / В. Г. Янчевский. – М. : ТетраСистемс, 2004. – 224 с.

Надійшла 10.03.2011

УДК 330

Ж. В. ЯЦИШИНА, В. В. СТАДНИК
Хмельницький національний університет

КОМПЕТЕНТНИЙ ПІДХІД ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА РОЗРОБКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті визначено поняття інновацій та інноваційного процесу, компетенції, виділено основні цілі, необхідні для підвищення здатності підприємства до інновацій, визначений необхідний набір компетенцій для менеджера з інноваційної діяльності, аргументовано необхідність використання компетентнісного підходу для розробки і реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємства.

The article specifies the following terms: innovation, innovative process, competence. It defines the main goals, critical for the enterprise innovation capability increase, frames the required competence list for the innovation manager, reasons the necessity of competence approach for the development and execution of the enterprise innovative development strategy.

Ключові слова: інновація, інноваційна стратегія, компетенція, професійна компетентність, компетентнісний підхід, менеджер інноваційної діяльності.

Актуальність: Формування в Україні інноваційної економіки потребує створення адекватних ринковим вимогам методик, механізмів та інструментів стратегічного планування і управління розвитком підприємств. Для формування стратегії інноваційного розвитку необхідна наявність колективу висококваліфікованих керівників і фахівців, здатних працювати в умовах високого ризику, не лише адаптуючи підприємство до змін у зовнішньому середовищі, а й діючи на випередження, правильно оцінюючи ринкові процеси і формуючи нові споживчі цінності.